

Affenszon 75

27

Herbert Tingsten:

Det första och självfallna jag vill svara på Eder fråga är att jag liksom nästan alla svenskar kände mig mycket glad då Norge ble fritt. Jag kommer väl ihåg dagen. Min hustru och jag hade sedan något år planerat en särskild fest för oss själva då budet om Norges frigörelse skulle komma. Vi lyskönskade våra norska vänner i Stockholm, vilkas glädje och rörelse naturligtvis var ännu större än vår egen. Vad tänkte vi? Ja, för att besvara den frågan bör jag erinra om två saker. Norges frigörelse väntades ju dag efter dag; den var ett led i den väldiga befrielse av Västeuropa som skedde på hösten 1944 och våren 1945. Detta förhållande gjorde att känslan av glädje inte fick den särskilda kraft, som endast kan uppstå vid en överraskning; på det sättet var olycks-känslan vid ockupationen av Norge långt skarpare än glädjen över befrielsen. Men å andra sidan hade vi varit rädda för att våldsamheter och förödelse skulle föregå ockupationens upphävande; att befrielsesverket skedde utan allt sådant ökade vår glädje och var kanske det starkaste inslaget i känslorna just den 7 maj.

Emellertid vil jag inte stanna vid detta triviale svar på Er fråga. Det är viktigare att ställa frågan så: kände jag och andra svenskar särskilt stor glädje just över Norges befrielse eller fanns i vår glädje en nyans som inte, eller inte i samma grad, fanns då andra europeiska länder som vi känner oss stå nära, blev frigjorda? Jag tror att den frågan kan besvaras med ja. Och varför? Till en viss grad naturligtvis därför att norr-männen hör till de folk som vi känner oss närmast. Den tanken får dock inte överbetonas. Det talades mycket under krigsåren och har talats nästan lika mycket

Sjefredaktör, professor
Herbert Tingsten.

sedan dess om de skandinaviska ländernas enhet, om att de skandinaviska folken är brödrarfolk. Det är retoriska överdrifter. En enhet var vi inte och är inte, bröder var vi inte och är inte — i annat fall skulle den svenska neutraliteten inför Norges och Danmarks erövring ha varit onaturlig och brottslig. Men till känslan för Norge som et mycket närstående folk kom andra ting som skärpte glädjen vid befrielsen. Vi hade kunnat följa förtrycket och grymheterna i Norge bättre än i andra länder. På samma sätt hade vi kunnat följa och beundra det norska folkets motståndsrörelse; vi hade i Sverige mottagit norska flyktingar som var eller blev våra vänner och som gav oss ständiga personliga intryck av det ohyggliga och det heroiska som skedde i deras hemland.

Själva ockupationen i Norge ha-

de genom att den kom som en överraskning och genom de strider som ägde rum i samband med den för oss blivit det kanske starkaste tecknet på att kriget stod utanför våra portar, att det kunde gälla oss, at det gällde oss. Och slutligen, även de som höll på den svenska neutralitetspolitiken, ja även de som försvarade våra eftergifter gent emot nazismen under dess segrande skede, kände dåligt samvete över åtminstone två saker: transiteringen av divisionen Engelbrecht i juni 1941 och de andra transiteringar mellan Norge och Tyskland som försiggått under en stor del av ockupationstiden. Vårt onda samvete på de punkterna stegrade vår känsla för norr-männen under ockupationstiden och stärkte vår glädje då Norge äntligen blev fritt.

Herbert Tingsten

maj 1945

Det, som mangler

»Dagens Nyheter»s chefredaktör, professor Herbert Tingsten, telegraferer fra New York:
Lyckönskningar till en intelligent, välinformerad och modig tidning. Den skulla vara en regel og icke undantag. Vad som behövs er endast flera pengar och flera läsare.
Tingsten.